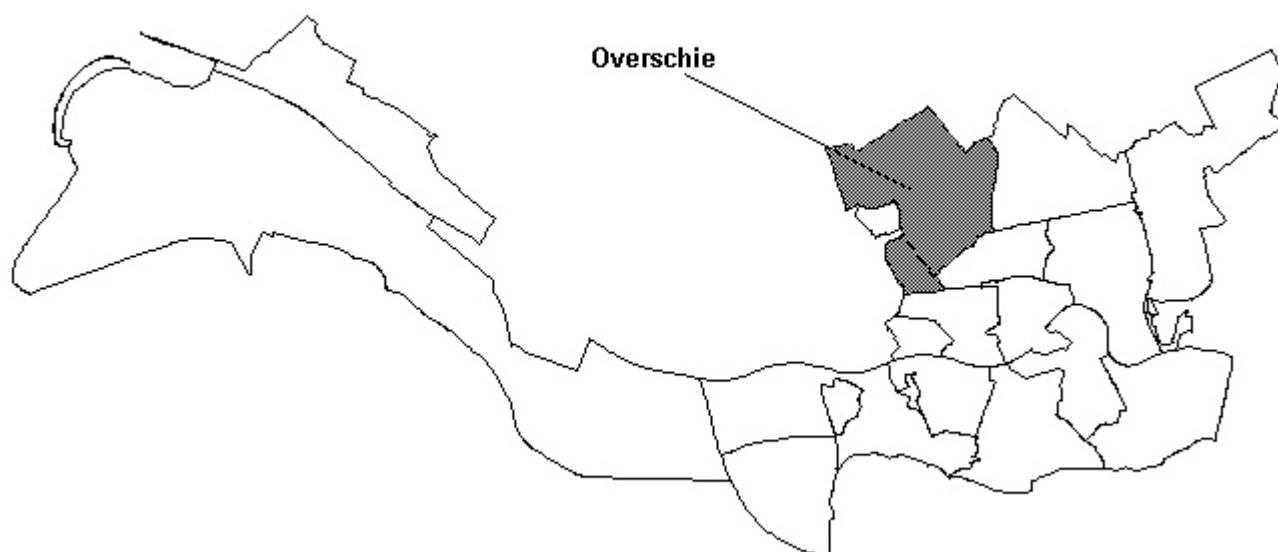

Gezondheidsenquête 2008

De gezondheid van volwassenen in deelgemeente Overschie

Wijkrapportage (CBS-buurt)

Augustus 2009
GGD Rotterdam-Rijnmond

Bianca Stam
Berdi Christiaanse
Gea Schouten

Voorwoord

In dit rapport vindt u de resultaten van de gezondheidsenquête 2008. Dit onderzoek wordt één keer per vier jaar door de GGD Rotterdam-Rijnmond uitgevoerd. Inwoners van 16 jaar en ouder zijn benaderd voor deelname aan het onderzoek. Het onderzoek heeft plaatsgevonden in alle tien de gemeenten die deel uitmaken van het werkgebied van de GGD Rotterdam-Rijnmond: Albrandswaard, Barendrecht, Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel, Lansingerland, Maassluis, Ridderkerk, Rotterdam, Schiedam en Vlaardingen. In de vragenlijst stonden vragen die met de gezondheid te maken hebben. Zo zijn er vragen opgenomen over lichamelijke gezondheid, bewegen, roken, alcoholgebruik, mantelzorg, sociale contacten en de woonomgeving.

In het kader van IWAP (Integrale Wijkactieplannen) zijn per deelgemeente overzichten van de gezondheid op wijkniveau gemaakt. Dit wijkrapport geeft een beeld van de gezondheidssituatie van de inwoners van deelgemeente Overschie.

In november 2009 verschijnt daarnaast het gemeenterapport met Rotterdamse cijfers. Gelijktijdig komt er een rapport uit waarbij de gezondheid van inwoners uit de vier grote steden worden vergeleken. Naast deze rapporten is ook een naslagwerk gemaakt. In dit naslagwerk, 'Onderzoeksmethode gezondheidsenquête 2008 en gezondheid in relatie tot achtergrondkenmerken', wordt dieper ingegaan op de gebruikte onderzoeksmethodiek. Tevens wordt in bovengenoemde rapportage de relatie van de uitkomstmaten met diverse achtergrondvariabelen, zoals leeftijd, geslacht, etnische herkomst en opleiding weergegeven. De belangrijkste uitkomsten van deze analyses worden vermeld in het gemeenterapport.

Ik hoop dat het rapport voldoet aan uw verwachtingen en dat de resultaten een handreiking kunnen bieden voor het ontwikkelen en het uitvoeren van het gezondheidsbeleid van uw deelgemeente.

Mw. Prof. Dr. M.C.H. Donker
Algemeen directeur

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	3
Inhoudsopgave.....	5
Leeswijzer	5
1 Bevolkingssamenstelling.....	6
2 Lichamelijke gezondheid en psychisch welbevinden.....	8
3 Leefstijl.....	10
4 Zorggebruik en mantelzorg	13
5 Woonomgeving	14
6 Huiselijk geweld	16
7 Samenvatting en belangrijkste uitkomsten	17
Bijlage 1 Toelichting bij indicatoren.....	18

Leeswijzer

In dit rapport worden percentages gepresenteerd over algemene en psychische gezondheid, leefstijl, eenzaamheidsgevoel, zorggebruik en de leefomgeving van de inwoners van deelgemeente Overschie. Deze percentages worden per wijk (CBS-buurt) weergegeven en worden vergeleken met de percentages die horen bij de gehele deelgemeente waartoe ze behoren: deelgemeente Overschie.

Omdat we uitspraken doen over de hele bevolking van de deelgemeente en de inwoners van de wijken binnen de deelgemeente, maken we op basis van de steekproef een schatting van het werkelijke percentage. In een aantal tabellen is een 95% betrouwbaarheidsinterval weergegeven. De kans dat het werkelijke percentage binnen de grenzen van het interval ligt, is 95%. Hoe dichter de grenzen bij elkaar liggen, hoe nauwkeuriger het werkelijke percentage benaderd wordt.

Wanneer er wordt gesproken over verschillen (hoger of lager, meer of minder) tussen de wijken is er sprake van een statistisch significant verschil (niet verklaard door toeval). Alle significante verschillen worden in de tabellen vetgedrukt. Daarnaast wordt er bij ieder significant verschil ook gekeken of er na een correctie voor leeftijd en geslacht nog sprake is van een significant verschil. Als dat het geval is, wordt dit in de tabel aangegeven met een sterretje (*). Een aantal percentages zijn minder betrouwbaar omdat het aantal respondenten minder is dan vijf. Voor de duidelijkheid worden deze percentages aangeduid met een hekje (#).

Een uitleg bij de gepresenteerde uitkomstmaten vindt u in bijlage 1.

De deelgemeente Overschie is vergeleken met het gemiddelde van Rotterdam. Als op deelgemeenteniveau de gegevens van 2008 worden vergeleken met gegevens van 2005 dan gaat het om de groep inwoners van 16 tot en met 84 jaar. Het percentage voor 2008 wijkt dan af van het percentage in de tabel, omdat het hier gaat om inwoners van 16 jaar en ouder. Alleen als er sprake is van een toe- of afname ten opzichte van 2005 wordt dit in de tekst genoemd.

1 Bevolkingssamenstelling

Deelgemeente Overschie bestaat uit 7 wijken en er wonen bijna 16.000 mensen. Voor deze rapportage zijn de wijken Noord Kethel, Spaanse Polder en Schieveen samengevoegd tot één wijk, Noord Kethel genoemd. Ook de wijken Zestienhoven en Landzicht zijn samengevoegd; in het vervolg Zestienhoven genoemd. In de deelgemeente Overschie wonen meer 55-plussers dan in de rest van Rotterdam, 30% van de inwoners is ouder dan 55 jaar. Met name in Zestienhoven wonen veel ouderen. In de deelgemeente Overschie wonen minder allochtonen dan in de andere deelgemeenten. Relatief de meeste allochtonen wonen in Kleinpolder. Het aandeel hoogopgeleiden is iets lager in de deelgemeente Overschie, terwijl het aandeel mensen met een LBO of MAVO opleiding juist is hoger. In Noord Kethel wonen weinig laagopgeleiden en veel hoogopgeleiden. Zestig procent van de inwoners van de deelgemeente heeft een betaalde werkkring. Dit is vergelijkbaar met de rest van Rotterdam. In Kleinpolder heeft slechts 52% een betaalde werkkring, terwijl in Noord Kethel 78% een betaalde werkkring heeft. In de deelgemeente Overschie geeft 5,5% van de inwoners aan schulden te moeten maken om rond te komen en nog eens 8,5% moet spaarmiddelen aanspreken. Het percentage inwoners dat schulden moet maken is lager dan in de rest van Rotterdam.

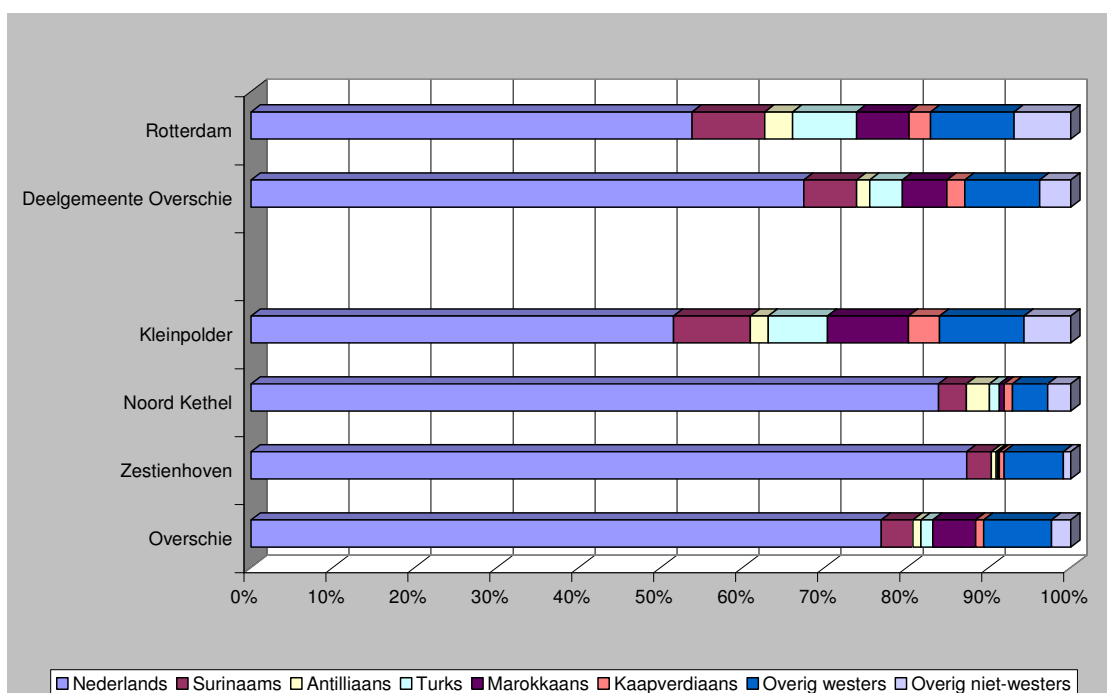
Tabel 1.1 Aantal inwoners in deelgemeente Overschie naar leeftijdsgroep en wijk

	Inwoners	0 tot 16 jaar	16 tot 35 jaar	35 tot 55 jaar	55 tot 75 jaar	75 jaar en ouder	Respondenten
	n	%	%	%	%	%	n
Rotterdam	582.949	17,8	28,6	28,4	17,9	7,3	5.935
Overschie	15.768	16,9	23,6	29,5	20,8	9,2	260
Wijken							
Kleinpolder	7.286	17,1	26,1	26,2	19,3	11,3	90
Noord Kethel ¹	493	12,6	23,3	39,6	18,7	5,9	42
Zestienhoven ²	1.283	13,8	17,0	29,8	20,3	19,1	40
Overschie	6.706	17,5	22,2	32,3	22,5	5,4	88

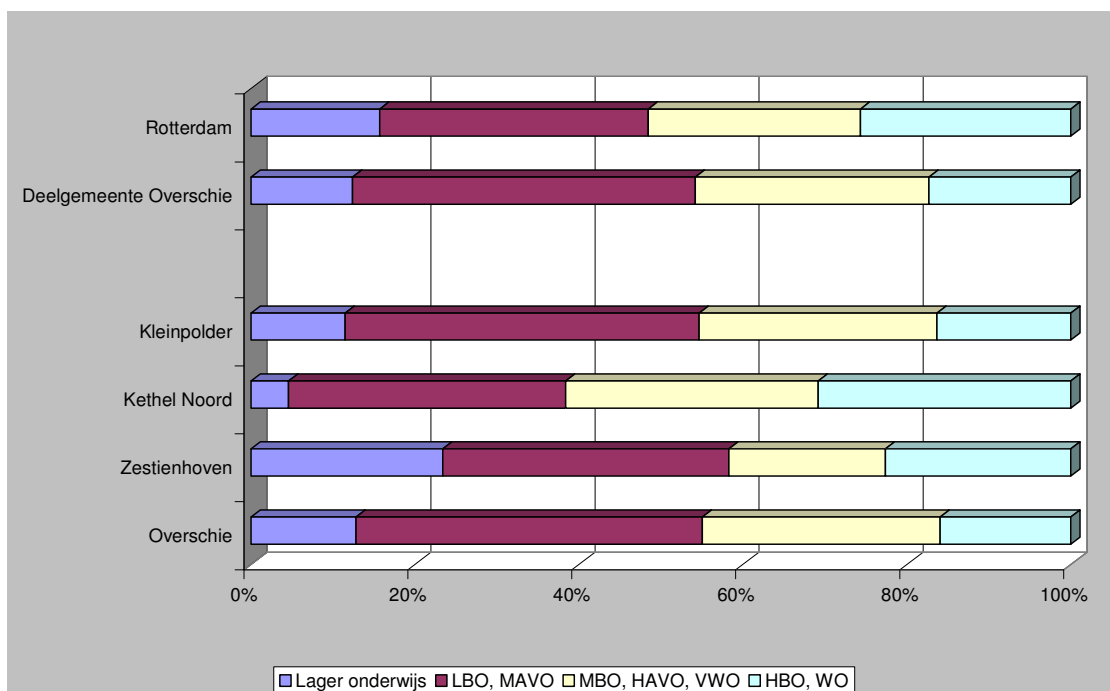
Bron: GBA Rotterdam peildatum 1 januari 2008.

¹ Deze wijk bestaat uit de wijken Noord Kethel, Spaanse Polder en Schieveen.

² Deze wijk bestaat uit de wijken Zestienhoven en Landzicht.

Figuur 1.1 Herkomst van de inwoners van de wijken in Overschie (GBA Rotterdam, 1 januari 2008)

Figuur 1.2 Opleidingsniveau van de inwoners van 16 jaar en ouder per wijk (gezondheidsenquête 2008)

2 Lichamelijke gezondheid en psychisch welbevinden

Ervaren gezondheid

De ervaren gezondheid is het oordeel van de respondent over zijn of haar eigen gezondheid. In de deelgemeente Overschieervaart 18,8% van de inwoners zijn gezondheid als matig of slecht. Dit is vergelijkbaar met de andere deelgemeenten.

Tabel 2.1 Percentage inwoners van 16 jaar en ouder met een matig of slecht ervaren gezondheid

	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	18,7	17,6 - 19,9
Overschie	18,8	13,9 - 25,0
Wijken		
Kleinpolder	22,6	15,2 - 32,3
Noord Kethel	-	- - -
Zestienhoven	22,7	8,9 - 46,8
Overschie	16,2	9,6 - 26,1

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

Chronische ziekten en aandoeningen

In de vragenlijst hebben respondenten aangegeven welke van 23 ziekten en aandoeningen ze in de afgelopen 12 maanden hebben gehad en of deze zijn vastgesteld door een arts. In de deelgemeente Overschie heeft 62,7% minstens één van de gevraagde ziekten of aandoeningen. Van de mensen met minstens één ziekte of aandoening voelt twee derde zich belemmerd in de uitvoering van de dagelijkse activiteiten. In tabel 2.2 is het voorkomen van een selectie van de nagevraagde ziekten en aandoeningen per wijk te zien. Rugaandoeningen, incontinentie en artrose van de heup of knie komen in de deelgemeente Overschie vaker voor dan in de andere deelgemeenten. Deze verschillen zijn te verklaren door verschillen in bevolkingsopbouw van de deelgemeente. Meer inwoners uit de deelgemeente geven aan een hartinfarct te hebben gehad en minder inwoners zeggen een darmstoornis te hebben (niet in tabel).

Ook tussen de wijken zien we verschillen. In Kleinpolder is het percentage mensen met diabetes en hoge bloeddruk hoger dan in de andere wijken in Overschie. In de wijk Overschie is het percentage inwoners met een hoge bloeddruk lager dan in de rest van de deelgemeente.

Tabel 2.2 Percentage¹ inwoners van 16 jaar en ouder met een ziekte of aandoening

	Rotterdam	Deelgemeente Overschie	Kleinpolder	Noord Kethel	Zestienhoven	Overschie
Diabetes	5,9	5,1	10,1*	2,2 [#]	-	-
Migraine	15,2	12,6	9,3	11,2	8,4 [#]	17,5
Hoge bloeddruk	16,4	18,3	26,3*	2,2 [#]	12,5 [#]	11,4
Astma	9,1	8,8	9,7	4,5 [#]	6,3 [#]	8,6
Aandoening aan rug	11,5	16,9	15,4	6,7 [#]	10,5	21,1
Artrose	15,1	21,3	26,7	4,6 [#]	8,4 [#]	18,7
Aandoening aan nek / schouder	10,7	11,2	12,2	4,5 [#]	13,2 [#]	10,5
Aandoening aan elleboog / pols / hand	7,8	9,0	11,3	2,2 [#]	4,1 [#]	7,9
Depressie	11,0	13,4	17,4	13,5	4,2 [#]	9,6

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente.

* Verschilt significant van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente na correctie voor leeftijd en geslacht.

[#] De aantallen zijn te laag om betrouwbare uitspraken te doen over significantie (n < 5).

Beperkingen in algemeen dagelijks leven

In de deelgemeente heeft een kwart van de inwoners van 55 jaar en ouder minimaal één beperking in het algemene dagelijkse leven (ADL). Dit is hoger dan in Rotterdam waar 14,2% minimaal één ADL-beperking heeft. Vanwege kleine aantallen is het niet mogelijk om te bepalen of er verschillen zijn tussen de wijken in deelgemeente Overschie.

Psychisch welbevinden

Met 10 vragen is bepaald hoeveel risico iemand heeft op een depressie. Bijna de helft van de inwoners van de deelgemeente Overschie heeft een matig of hoog risico op depressie. Het percentage inwoners met een hoog risico op depressie (2,9%) is in de deelgemeente Overschie lager dan in de andere deelgemeenten. Het percentage inwoners met een matig of hoog risico varieert tussen de wijken van 37% in Noord Kethel tot 51% in Kleinpolder. Er zijn echter geen verschillen aantoonbaar.

Tabel 2.3 Percentage inwoners van 16 jaar en ouder met een matig of hoog risico op depressie

	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	48,0	46,4 - 49,5
Overschie	48,3	41,1 - 55,3
Wijken		
Kleinpolder	50,9	40,8 - 61,0
Noord Kethel	36,6	22,8 - 53,1
Zestienhoven	41,7	23,8 - 62,1
Overschie	47,7	36,7 - 58,9

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

Eenzaamheid

Meer dan één op de drie inwoners uit de deelgemeente Overschie is matig tot (zeer) ernstig eenzaam. Het percentage emotionele eenzamen is in de deelgemeente Overschie is lager dan in de andere deelgemeenten, terwijl het percentage sociale eenzamen vergelijkbaar is met de andere deelgemeenten. In Kleinpolder is bijna de helft van de inwoners matig tot (zeer) ernstig eenzaam. Dit is hoger dan in de andere wijken. In de wijk Overschie zijn in vergelijking met de deelgemeente juist minder mensen eenzaam. In vergelijking met 2005 komt eenzaamheid onder 16 tot 85-jarigen minder vaak voor in Noord Kethel (52,6% in 2005 vs. 23,2% in 2008) en Zestienhoven (47,7% in 2005 vs. 25,4% in 2008).

Tabel 2.4 Percentage inwoners van 16 jaar en ouder met matige tot zeer ernstige eenzaamheid

	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	42,2	40,6 - 43,7
Overschie	37,8	31,2 - 44,8
Wijken		
Kleinpolder	48,8*	38,6 - 59,1
Noord Kethel	23,2	12,6 - 38,8
Zestienhoven	25,4	14,3 - 40,9
Overschie	27,9*	19,0 - 39,0

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

* Verschilt significant van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente na correctie voor leeftijd en geslacht.

3 Leefstijl

Manier van leven

Eén op de drie inwoners van de deelgemeente Overschie vindt zijn manier van leven 'niet gezond / niet ongezond', 'ongezond' of 'zeer ongezond'. In Zestienhoven is dit zelfs 60%.

Tabel 3.1 Percentage inwoners van 16 jaar en ouder dat de manier van leven niet gezond / niet ongezond of (zeer) ongezond vindt

	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	32,7	31,2 - 34,1
Overschie	31,0	24,9 - 37,8
Wijken		
Kleinpolder	29,0	20,4 - 39,4
Noord Kethel	12,6*	5,5 - 26,5
Zestienhoven	59,7*	41,7 - 75,4
Overschie	31,8	22,1 - 43,2

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente.

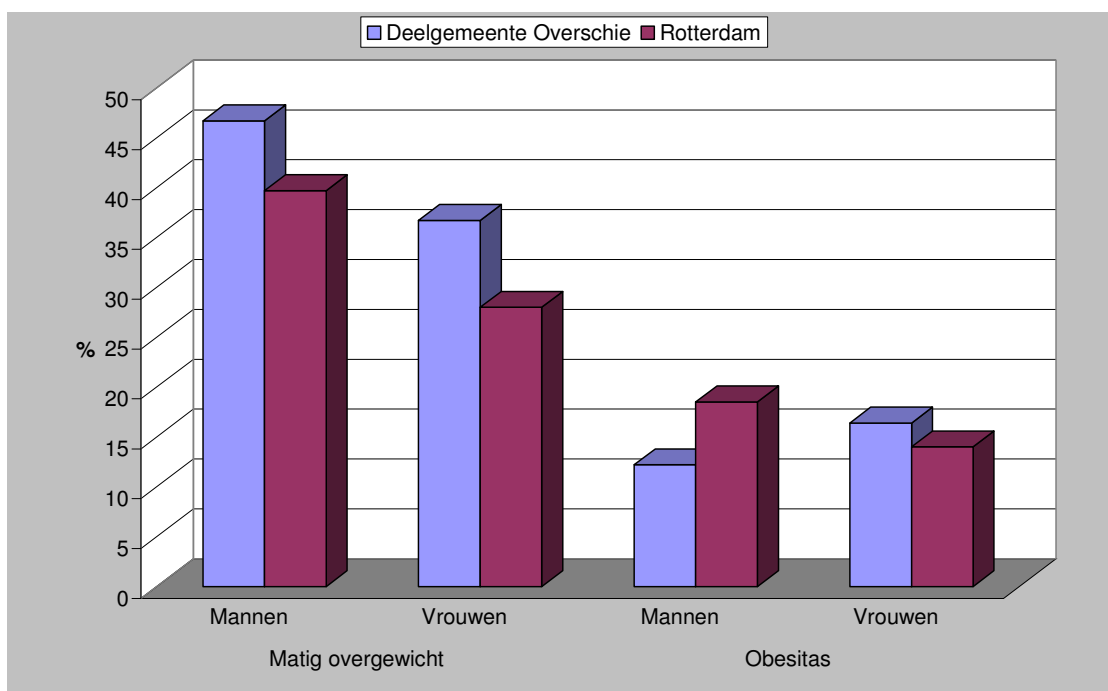
² 95% betrouwbaarheidsinterval.

* Verschilt significant van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente na correctie voor leeftijd en geslacht.

Overgewicht

Twee van de vijf inwoners in deelgemeente Overschie heeft matig overgewicht en 16,1% heeft obesitas. Het percentage inwoners met matig overgewicht in de deelgemeente Overschie is hoger in vergelijking met de andere deelgemeenten. Dit is te verklaren door verschillen in leeftijd en geslacht. Vrouwen in de deelgemeente hebben vaker overgewicht in vergelijking met vrouwen uit Rotterdam. Bij mannen is dit percentage wel hoger, maar daar kon geen significant verschil aangetoond worden.

In de wijk Overschie is het percentage inwoners met obesitas hoger dan in de andere wijken. Ten opzichte van 2005 is het percentage inwoners van 16 tot 85 jaar met obesitas in deze wijk gestegen van 11,3% in 2005 tot 25,2% in 2008.

Figuur 3.1 Percentage mannen en vrouwen met matig overgewicht en obesitas

Tabel 3.2 Percentage inwoners van 16 jaar en ouder met matig overgewicht of obesitas

	Matig overgewicht (BMI 25-30)		Obesitas (BMI ≥ 30)	
	% ¹	95% BI ²	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	33,6	32,1 - 35,0	14,4	13,3 - 15,5
Overschie	41,4	34,6 - 48,5	16,1	11,6 - 21,9
Wijken				
Kleinpolder	41,6	31,9 - 52,1	10,1*	5,3 - 18,4
Noord Kethel	24,2	13,1 - 40,4	2,2 [#]	0,3 - 14,6
Zestienhoven	52,6	34,8 - 69,8	18,0	8,7 - 33,5
Overschie	41,9	31,3 - 53,3	24,9*	16,2 - 36,2

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

* Verschilt significant van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente na correctie voor leeftijd en geslacht.

[#] De aantallen zijn te laag om betrouwbare uitspraken te doen over significantie (n < 5).

Lichaamsbeweging

Aan de hand van meerdere vragen over het beweeggedrag kan worden bepaald hoeveel procent van de inwoners voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB). Volwassenen voldoen aan de NNGB als ze op minimaal vijf dagen van de week een half uur matig intensief actief zijn. Twee van de vijf inwoners in de deelgemeente Overschie voldoet niet aan de NNGB. Dit is vergelijkbaar met de andere deelgemeenten in Rotterdam.

Tabel 3.3 Percentage inwoners van 16 jaar en ouder dat niet voldoet aan de beweegnrm

	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	42,7	41,2 - 44,2
Overschie	41,6	34,9 - 48,7
Wijken		
Kleinpolder	40,0	30,3 - 50,5
Noord Kethel	33,9	20,1 - 51,1
Zestienhoven	37,6	20,4 - 58,6
Overschie	45,3	34,4 - 56,7

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

Roken

In de deelgemeente Overschie rookt 27,7% van de inwoners (31% van de mannen en 24,8% van de vrouwen). Dit is vergelijkbaar met de andere deelgemeenten in Rotterdam.

Tabel 3.4 Percentage inwoners van 16 jaar en ouder dat rookt

	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	27,9	26,5 - 29,3
Overschie	27,7	21,9 - 34,4
Wijken		
Kleinpolder	32,4	23,6 - 42,8
Noord Kethel	8,4 [#]	3,1 - 20,9
Zestienhoven	39,7	22,1 - 60,4
Overschie	22,7	14,4 - 33,9

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

[#] De aantallen zijn te laag om betrouwbare uitspraken te doen over significantie (n < 5).

Alcoholgebruik

Indien mannen meer dan 21 glazen alcoholische drank per week drinken en vrouwen meer dan 14 glazen worden zij beschouwd als overmatige drinkers. Veertien procent van de inwoners van de deelgemeente Overschie is overmatig drinker. In de wijk Overschie wonen meer overmatige drinkers dan in de andere wijken. Bijna een kwart van de inwoners van deze wijk is overmatige drinker. In Kleinpolder is het percentage overmatige drinkers lager dan gemiddeld.

Tabel 3.5 Percentage inwoners van 16 jaar en ouder dat overmatig drinkt

	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	9,9	9,0 - 10,9
Overschie	14,0	9,6 - 19,9
Wijken		
Kleinpolder	8,3*	4,0 - 16,6
Noord Kethel	6,6 [#]	2,1 - 19,3
Zestienhoven	14,0	5,4 - 31,6
Overschie	22,2*	13,8 - 33,6

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

* Verschilt significant van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente na correctie voor leeftijd en geslacht.

[#] De aantallen zijn te laag om betrouwbare uitspraken te doen over significantie (n < 5).

Harddrugsgebruik

Eén op de tien inwoners van 16 tot 55 jaar uit de deelgemeente Overschie heeft ooit harddrugs gebruikt. Dit is vergelijkbaar met de andere deelgemeenten.

Tabel 3.6 Percentage inwoners van 16 tot 55 jaar dat ooit harddrugs gebruikt heeft

	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	9,9	8,7 - 11,2
Overschie	10,6	6,3 - 17,3
Wijken		
Kleinpolder	12,7	6,0 - 24,7
Noord Kethel	4,8 [#]	1,2 - 17,1
Zestienhoven	13,1	5,4 - 28,6
Overschie	9,1 [#]	3,4 - 22,4

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

[#] De aantallen zijn te laag om betrouwbare uitspraken te doen over significantie (n < 5).

Seksueel risicogedrag

Het percentage inwoners van 16 tot 55 jaar uit de deelgemeente Overschie dat in de afgelopen 12 maanden seks heeft gehad met een losse partner is 8,4%. Een losse partner is een partner waarmee de respondent geen vaste relatie heeft of waarbij de relatie binnen 3 maanden weer over was. Ongeveer de helft van deze mensen vertoont risicogedrag, omdat men aangeeft niet altijd een condoom te gebruiken bij seks met een losse partner. In het merendeel van de wijken is het aantal respondenten dat seks heeft gehad met losse partner(s) kleiner dan vijf en kunnen resultaten op toeval berusten.

Tabel 3.7 Percentage inwoners van 16 tot 55 jaar dat in de afgelopen 12 maanden seks heeft gehad met losse partner(s)

	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	10,7	9,6 - 12,1
Overschie	8,4	4,7 - 14,5
Wijken		
Kleinpolder	11,5	5,1 - 23,8
Noord Kethel	4,8 [#]	1,2 - 17,1
Zestienhoven	8,0 [#]	2,7 - 21,6
Overschie	6,0 [#]	2,0 - 16,6

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

[#] De aantallen zijn te laag om betrouwbare uitspraken te doen over significantie (n < 5).

4 Zorggebruik en mantelzorg

Zorggebruik

In het jaar voorafgaand aan het onderzoek is 73,3% van de inwoners van de deelgemeente Overschie naar de huisarts geweest, 71,3% bezocht de tandarts en 8,5% heeft contact gehad met de geestelijke gezondheidszorg (GGZ) of het algemeen maatschappelijk werk (AMW). Deze percentages zijn vergelijkbaar met de andere deelgemeenten.

Tabel 4.1 Percentage inwoners van 16 en ouder in het afgelopen jaar contact heeft gehad met de huisarts, tandarts en GGZ of AMW

	Huisarts		Tandarts		GGZ / AMW	
	% ¹	95% BI ²	% ¹	95% BI ²	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	73,7	72,3 - 75,0	67,2	65,8 - 68,6	8,8	7,9 - 9,7
Overschie	73,3	66,6 - 79,1	71,3	64,5 - 77,3	8,5	5,2 - 13,4
Wijken						
Kleinpolder	74,4	65,0 - 82,0	69,6	59,1 - 78,4	8,7	4,8 - 15,4
Noord Kethel	68,2	51,5 - 81,3	83,1	68,5 - 91,8	6,3 [#]	1,9 - 18,6
Zestienhoven	68,9	51,2 - 82,4	74,2	50,1 - 89,2	6,2 [#]	2,0 - 18,0
Overschie	73,3	61,8 - 82,3	71,3	60,4 - 80,2	8,8	4,2 - 17,4

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

[#] De aantallen zijn te laag om betrouwbare uitspraken te doen over significantie (n < 5).

Mantelzorg

Veertien procent van de inwoners van deelgemeente Overschie gaf op het moment van het onderzoek mantelzorg. Dit percentage is vergelijkbaar met de rest van Rotterdam.

Tabel 4.2 Percentage inwoners van 16 en ouder dat momenteel mantelzorg geeft

	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	10,2	9,3 - 11,3
Overschie	14,0	9,8 - 19,5
Wijken		
Kleinpolder	12,6	6,8 - 22,0
Noord Kethel	8,8 [#]	3,2 - 22,2
Zestienhoven	8,5 [#]	3,0 - 21,7
Overschie	17,1	10,7 - 26,4

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

[#] De aantallen zijn te laag om betrouwbare uitspraken te doen over significantie (n < 5).

5 Woonomgeving

Tevredenheid woning en woonomgeving

Bijna negentig procent van de inwoners van de deelgemeente Overschie geeft een voldoende aan de woning en 84,4% geeft een voldoende aan de woonomgeving.

Tabel 5.1 Percentage inwoners van 16 jaar en ouder dat een voldoende geeft aan de woning en woonomgeving

	Woning		Woonomgeving	
	% ¹	95% BI ²	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	87,9	86,8 - 88,9	85,4	84,3 - 86,5
Overschie	88,5	83,3 - 92,2	84,4	78,4 - 88,9
Wijken				
Kleinpolder	87,2	78,8 - 92,6	82,7	73,1 - 89,3
Noord Kethel	89,2	75,8 - 95,7	91,4	78,4 - 96,9
Zestienhoven	95,9	84,0 - 99,0	95,9	84,0 - 99,0
Overschie	88,8	79,4 - 94,2	83,8	73,6 - 90,5

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

Milieuproblemen in de buurt

De respondenten is gevraagd om aan te geven wat de drie grootste (milieu)problemen zijn die ze in hun wijk ervaren. In vergelijking met de andere deelgemeenten is er vaker last van luchtvervuiling, milieuvvervuiling door verkeer en aantasting van groen. Ook geven meer inwoners aan dat bodemverontreiniging een milieuprobleem is (3% in Overschie vs. 1,3% in Rotterdam). In vergelijking met de rest van de stad heeft een kleiner percentage in Overschie last van rommel op straat. In de wijk Overschie heeft men vaker last van hondenpoep dan in de andere wijken. In de wijk Noord Kethel heeft men minder vaak last van luchtvervuiling in vergelijking met de andere wijken.

In de deelgemeente Overschie hebben inwoners van 16 tot 55 jaar vaker last van geluidshinder veroorzaakt door wegen waar harder dan 50 km per uur gereden mag worden en van geluidshinder veroorzaakt door vliegtuigen. In vergelijking met de rest van de deelgemeente heeft men in de wijk Overschie vaker last van geluidshinder door vliegtuigen en in Kleinpolder juist minder vaak. Inwoners van de deelgemeente hebben in vergelijking met Rotterdam minder vaak last van geluidshinder veroorzaakt door (snel)trams, metro's, burens, bromgeluiden en bouw- en sloopectiviteiten.

Tabel 5.2 Percentage¹ inwoners van 16 jaar en ouder dat last heeft van (milieu)problemen

	Rotterdam	Deelgemeente Overschie	Kleinpolder	Noord Kethel	Zestienhoven	Overschie
Luchtvervuiling	18,3	38,6*	41,2	12,9*	48,1	37,7
Geluidsoverlast	32,0	36,0	32,6	41,7	25,2	41,0
Milieuvvervuiling door verkeer	16,5	32,1*	31,1	28,0	41,8	32,4
Hondenpoep	36,9	31,5	29,8	4,3 [#]	14,4 [#]	39,8*
Rommel op straat	40,2	22,8*	28,6	4,3 [#]	16,5	19,0
Aantasting van groen	6,9	16,1*	11,0	12,9	31,4*	20,8
Geluidshinder door wegen >50 km/uur ²	19,9	34,5*	36,0	42,6	21,0	33,1
Geluidshinder door vliegtuigen ²	10,1	39,4*	23,7*	53,5	34,3	53,5*

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente.

² Geluidshinder ervaren door inwoners van 16 tot 55 jaar.

* Verschilt significant van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente na correctie voor leeftijd en geslacht.

[#] De aantallen zijn te laag om betrouwbare uitspraken te doen over significantie (n < 5).

Groen in de buurt

In deelgemeente Overschie is het percentage inwoners van 16 jaar en ouder dat een voldoende geeft aan het groen in de buurt lager dan in de rest van Rotterdam. Drie op de vijf inwoners geeft een voldoende aan het groen, terwijl in Rotterdam 67,3% een voldoende geeft. In de wijk Overschie is men minder tevreden over het groen in de buurt dan in de andere wijken in de deelgemeente. Slechts de helft van de inwoners

van deze wijk beoordeelt het groen met een voldoende. In Noord Kethel is men juist wel tevreden over het groen in de buurt.

Tabel 5.3 Percentage inwoners van 16 en ouder dat het groen in de buurt een voldoende geeft

	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	67,3	65,9 - 68,7
Overschie	60,7*	53,7 - 67,2
Wijken		
Kleinpolder	65,9	55,3 - 75,1
Noord Kethel	93,5*	81,6 - 97,9
Zestienhoven	52,6	33,8 - 70,7
Overschie	50,6*	39,4 - 61,8

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

* Verschilt significant van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente na correctie voor leeftijd en geslacht.

Sociale cohesie

Drie van de vijf inwoners van de deelgemeente Overschie vinden de sociale cohesie in de wijk laag. Dit percentage is lager dan in de andere deelgemeenten. In Kleinpolder vindt men vaker de sociale cohesie laag dan in de andere wijken.

Tabel 5.4 Percentage inwoners van 16 en ouder dat de sociale cohesie in de wijk laag vindt

	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	67,0	65,6 - 68,4
Overschie	59,6	52,7 - 66,2
Wijken		
Kleinpolder	67,1*	56,6 - 76,2
Noord Kethel	44,5	28,4 - 61,8
Zestienhoven	51,7	32,7 - 70,1
Overschie	53,7	42,2 - 64,8

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

* Verschilt significant van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente na correctie voor leeftijd en geslacht.

Veiligheidsgevoelens

Het percentage inwoners dat zich 's avonds of 's nachts wel eens onveilig voelt, is lager in de deelgemeente Overschie dan gemiddeld in Rotterdam. 53,2% van de inwoners in de deelgemeente voelt zich 's avonds of 's nachts wel eens onveilig tegenover 63,8% van de Rotterdammers. In de wijken Noord Kethel (36,8%) en Zestienhoven (35,1%) voelen minder mensen zich 's avonds of 's nachts onveilig dan op basis van bevolkingssamenstelling verwacht wordt. Het percentage inwoners van Kleinpolder (54,4%) en Overschie (56,5%) dat zich 's avonds of 's nachts wel eens onveilig voelt, is vergelijkbaar met het gemiddelde van de deelgemeente. Het percentage inwoners van de deelgemeente dat zich overdag wel eens onveilig voelt (34,5%), is vergelijkbaar met Rotterdam.

6 Huiselijk geweld

Eén op de tien inwoners van de deelgemeente Overschie is ooit slachtoffer geweest van huiselijk geweld. In Kleinpolder is het percentage inwoners dat ooit slachtoffer is geweest van huiselijk geweld hoger dan in de andere wijken.

Tabel 6.1 Percentage inwoners van 16 en ouder dat ooit slachtoffer is geweest van huiselijk geweld

	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	8,2	7,4 - 9,1
Overschie	9,9	6,3 - 15,2
Wijken		
Kleinpolder	14,0*	8,3 - 22,5
Noord Kethel	6,5 [#]	2,0 - 18,9
Zestienhoven	8,2 [#]	2,9 - 20,8
Overschie	5,6	2,2 - 13,2

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

* Verschilt significant van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente na correctie voor leeftijd en geslacht.

[#] De aantallen zijn te laag om betrouwbare uitspraken te doen over significantie ($n < 5$).

7 Samenvatting en belangrijkste uitkomsten

De gezondheid van de inwoners van de deelgemeente Overschie is voor veel gezondheidsmaten vergelijkbaar met de rest van Rotterdam. Bijna één op de vijf inwoners ervaart zijn gezondheid als matig of slecht en één op de drie inwoners vindt zijn manier van leven niet gezond, niet ongezond of (zeer) ongezond. In de wijk Zestienhoven is dit laatste percentage hoger dan in de andere wijken (60%), terwijl het in Noord Kethel lager is (13%).

Ruim 60% van de inwoners heeft minstens één chronische ziekte of aandoening en twee derde van hen voelt zich hierdoor belemmerd. In de deelgemeente Overschie zijn de percentages inwoners die zeggen rugaandoeningen, incontinentie en artrose van de heup of knie te hebben gehad hoger dan in andere deelgemeenten. Deze verschillen zijn te verklaren door verschillen in bevolkingsopbouw. Meer inwoners geven aan een hartinfarct te hebben gehad en minder inwoners zeggen een darmstoornis te hebben. In Kleinpolder is het aandeel inwoners met diabetes en het aandeel inwoners met een hoge bloeddruk hoger dan in de rest van de deelgemeente. In de wijk Overschie is het aandeel inwoners met een hoge bloeddruk juist lager.

Bijna de helft van de inwoners heeft een matig of een hoog risico op depressie en ruim een derde van de inwoners is matig tot (zeer) ernstig eenzaam. Emotionele eenzaamheid komt in de deelgemeente relatief weinig voor. In Kleinpolder komt meer eenzaamheid voor; bijna de helft van de inwoners voelt zich eenzaam. In de wijk Overschie komt minder eenzaamheid voor.

De leefstijl van de inwoners van de deelgemeente is grotendeels vergelijkbaar met Rotterdam. Alleen overgewicht komt vaker voor in de deelgemeente Overschie; 41% van de inwoners heeft matig overgewicht en nog eens 16% heeft obesitas. Vrouwen in de deelgemeente hebben vaker matig overgewicht dan vrouwen in Rotterdam. Bij mannen is het percentage wel hoger, maar daar kon geen significant verschil worden aangetoond. Ook aandacht voor andere aspecten van leefstijl blijft belangrijk aangezien 42% onvoldoende beweegt, 28% rookt en 14% overmatig alcohol gebruikt. In de wijk Overschie is het percentage overmatige drinkers hoger dan in de deelgemeente; 22% drinkt overmatig. In Kleinpolder wonen naar verhouding minder overmatige drinkers. Ongeveer 10% van de 16 tot 55-jarigen heeft ooit harddrugs gebruikt en 8% heeft in het afgelopen seks gehad met losse partner(s).

Het zorggebruik is vergelijkbaar met de rest van de stad. Ook binnen de deelgemeente zien we geen verschillen.

In vergelijking met de andere deelgemeenten heeft men vaker last van luchtvervuiling, milieuvervuiling door verkeer en aantasting van het groen. Rommel op straat wordt door minder inwoners als probleem ervaren dan Rotterdam gemiddeld. In de wijk Overschie heeft men vaker last van hondenpoep dan in de andere wijken. In de wijk Noord Kethel heeft men minder vaak last van luchtvervuiling dan in de andere wijken. In de deelgemeente heeft men vaker last van geluidshinder door wegen waar harder dan 50 km per uur gereden mag worden en van vliegtuiggeluid. Vooral in de wijk Overschie hebben veel mensen last van vliegtuigen. Het groen in de buurt wordt door meer inwoners van de deelgemeente als onvoldoende beoordeeld. Ook dit geldt vooral voor de wijk Overschie. De sociale cohesie wordt in de deelgemeente beter beoordeeld; deze wordt minder vaak als laag beoordeeld. In Kleinpolder wordt in vergelijking met de andere wijken de sociale cohesie juist vaker laag beoordeeld. Het percentage inwoners van de deelgemeente dat zich 's avonds of 's nachts wel eens onveilig voelt, is lager dan in Rotterdam.

Ongeveer 10% van de inwoners geeft aan ooit slachtoffer te zijn geweest van huiselijk geweld. In Kleinpolder is dit hoger; hier is 14% ooit slachtoffer geweest.

Bijlage 1 Toelichting bij indicatoren

Opleiding

Er is gevraagd naar de hoogst voltooide afgeronde opleiding.

Werksituatie

Er is gevraagd welke situatie het meest van toepassing is op de respondent. Men kon kiezen uit: 'betaald werken' (32, 20-32, 12-20, <12 uur per week), 'met pensioen', 'werkloos / werkzoekend', 'arbeidsongeschikt', 'bijstandsuitkering', 'fulltime huisman/huisvrouw' of 'ik volg onderwijs / studeer'.

Ervaren gezondheid

De ervaren gezondheid van de respondenten is nagevraagd met de volgende vraag: 'Hoe zou u over het algemeen uw gezondheid noemen?'. Deze vraag kon beantwoord worden met 'uitstekend', 'zeer goed', 'goed', 'matig' en 'slecht'.

Chronische aandoeningen

In de vragenlijst hebben respondenten aangegeven welke van de ziekten en aandoeningen (23 stuks) ze in de afgelopen 12 maanden hebben gehad en of deze zijn vastgesteld door een arts.

Risico op depressie

Om een beeld te krijgen van de psychische gezondheid is een vragenset van 10 vragen (K10) in de vragenlijst opgenomen. De K10 is een maat voor psychische gezondheid en meet in het bijzonder depressieve klachten in de maand voorafgaand aan het onderzoek. Aan de hand van de uitkomsten van de K10 kan bepaald worden hoeveel risico (hoog, matig, weinig of geen) iemand heeft op een depressie.

Eenzaamheid

De cijfers over eenzaamheid zijn gebaseerd op de eenzaamheidsschaal van de Jong et al (1985). Deze schaal bestaat uit 11 vragen die zowel op de sociale als emotionele eenzaamheid betrekking hebben. Bij sociale eenzaamheid wordt een ondersteunend netwerk gemist met als gevolg gevoelens van verveling en doelloosheid en bij emotionele eenzaamheid wordt het missen van intieme relaties bedoeld wat leidt tot gevoelens van verlatenheid en intens verdriet. De score op de eenzaamheidsschaal wordt in 4 klassen ingedeeld: niet eenzaam (0-2), matig eenzaam (3-8), ernstig eenzaam (9-10) en zeer ernstig eenzaam (11). De laatste drie klassen worden samengevoegd tot de groep 'eenzamen' (3-11).

Manier van leven

Met de volgende vraag in de vragenlijst is gekeken hoe gezond de respondenten hun eigen manier van leven vinden: 'Hoe gezond vindt u alles bij elkaar genomen uw manier van leven?'. De antwoordmogelijkheden op deze vraag zijn: 'zeer gezond', 'gezond', 'niet gezond, niet ongezond', 'ongezond' of 'zeer ongezond'.

Overgewicht

Een maat voor overgewicht is de Body Mass Index (BMI). Op basis van het lichaamsgewicht en de lengte van een persoon kan de BMI berekend worden ($\text{gewicht} / \text{lengte}^2$). Bij een BMI groter dan of gelijk aan 25 is er sprake van overgewicht. Is de BMI groter dan of gelijk aan 30, dan is er sprake van obesitas (ernstig overgewicht).

Nederlandse Norm Gezond Bewegen

Aan de hand van meerdere vragen naar verschillende vormen van lichaamsbeweging en de duur hiervan, kan berekend worden hoeveel procent van de inwoners voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB). Volwassenen (18 jaar en ouder) voldoen aan deze norm als ze op minimaal vijf dagen (nog beter zou zijn op alle dagen) van de week een half uur matig intensief actief zijn. Voorbeelden van matig intensieve activiteiten zijn sport, fietsen van en naar het werk of school, stevig wandelen en tuinieren. Ook kan men lichamelijk actief zijn op het werk of door het verrichten van huishoudelijke werkzaamheden.

Overmatig alcohol gebruik

In de vragenlijst zijn meerdere vragen opgenomen over het gebruik van alcohol. Naast de vraag of de persoon wel of niet alcohol drinkt, werd gevraagd naar de frequentie en het aantal glazen dat er per keer gemiddeld gedronken wordt.

Indien mannen meer dan 21 glazen alcoholische drank per week drinken en vrouwen meer dan 14 glazen worden zij beschouwd als overmatige drinkers. Dit begrip zegt dus iets over het gemiddelde drinkgedrag.

Harddrugs

In de vragenlijst is gevraagd of mensen de volgende middelen (harddrugs) wel eens (ooit) gebruikt hebben: heroïne, cocaïne, amfetamine, LSD en XTC bedoeld. Harddrugs zijn schadelijker voor het lichaam dan cannabis.

Seksueel risicogedrag

Er werd gevraagd naar het hebben van seksueel contact met vaste en / of losse partners en het condoomgebruik bij seksuele contacten met losse partners. Onder seksueel contact werd in dit onderzoek het volgende verstaan: anale seks, vaginale seks en / of orale seks. Een losse partner is in de vragenlijst omschreven als 'een partner waarmee de respondent geen vaste relatie heeft of waarbij de relatie binnen 3 maanden weer over was'.

Zorggebruik

Er is gevraagd of men in de afgelopen 12 maanden zelf contact had gehad met de huisarts, tandarts, een instelling voor geestelijke gezondheidszorg (GGZ) of het algemeen maatschappelijk werk (AMW). Het zorggebruik GGZ en AMW zijn samengevoegd tot één indicator.

Mantelzorg

Mantelzorg is in de enquête omschreven als de zorg die iemand geeft aan een bekende uit zijn of haar omgeving, zoals een partner, ouder, kind, buurman of –vrouw, vriend(in), als deze persoon voor langere tijd ziek, hulpbehoevend of gehandicapt is. Deze zorg kan bestaan uit het huishouden doen, wassen, aankleden, gezelschap houden, vervoer, geldzaken regelen, enzovoorts. Mantelzorg wordt niet betaald.

Tevredenheid woning en woonomgeving

In de vragenlijst is de vraag gesteld hoe tevreden de respondent is met zijn of haar woonomgeving en woning. De tevredenheid met de woonomgeving en woning moest worden uitgedrukt in een rapportcijfer (1=zeer ontevreden en 10=zeer tevreden).

Milieuproblemen in de wijk

De respondenten is gevraagd om van een lijst met 12 onderwerpen aan te geven wat de drie grootste (milieu)problemen zijn die ze in hun wijk ervaren.

Sociale cohesie

Op basis van vijf vragen over de wijk waar in de respondent woont, kan inzicht worden gekregen in de mate van sociale cohesie in de wijk. Aan de hand van de antwoorden op de vijf vragen wordt een gemiddelde score voor sociale cohesie in de wijk berekend. Hoe lager de score, hoe ongunstiger men de sociale cohesie in de wijk beoordeelt. Wijken zijn op basis van de score ingedeeld in wijken met een lage, gemiddelde of hoge sociale cohesie.

Huiselijk geweld

Huiselijk geweld is in de vragenlijst omschreven als geweld dat door iemand uit de huiselijke kring wordt gepleegd (gezinsleden, familieleden, (ex)partners, huisvrienden). Slachtoffers en daders van geweld kunnen zowel vrouwen, kinderen als mannen zijn. Het kan gaan om psychisch of emotioneel geweld (getreiterd, gekleineerd of uitgescholden worden), lichamelijk geweld (mishandeld, geschopt en geslagen), ongewenste seksuele toenadering (seksueel getinte opmerkingen en ongewenst aangeraakt) en / of seksueel geweld (aangerand of verkracht).